

Húsvét 2. vasárnapja

ApCsel 5,12-16

„Az apostolok keze sok jelet és csodát művelt“

Az apostolok keze sok jelet és csodát művelt a nép között. Mindnyájan egy emberként voltak a Salamon-csarnokban. Mások közül senki sem mert közéjük elegyedni, de a nép magasztalta őket. A hívők – férfiak és nők – egyre nagyobb számban csatlakoztak az Úrhoz. Még a betegeket is kivitték az utcára, hordágyra fektették őket, hogy ha Péter arra megy, legalább az árnyéka érje egyiket-másikat. Sőt még a Jeruzsálemhez közel eső városok népe is odajött, hozták a betegeket, a tisztátalan szellemektől gyötörtöket, s ezek mind meggyógyultak.

Az ApCsel-ben Lukács több alkalommal alkalmaz az önálló epizódok összekötésére összegzéseket – részben utánozva Márk stílusát (Mk 1,32–34,39 stb.) –, amelyeknek a célja az egyház általános közhangulatának a bemutatása, illetve egy-egy esemény tipizálása, mintha az az egész egyházra vonatkozna. Mivel ezek az ApCsel első öt fejezetében fordulnak elő (2,42–47; 4,32–35,11–16), feltételezhetjük, hogy Lukács információi hiányosak voltak az egyháznak erről a fejlődési szakaszáról. A későbbiekben már csak egymondatos összegzésekkel találkozhatunk (12,24.16,5 19,20 stb.). Ezek az összegzések igyekeznek idealizálni is az egyházat és a keresztény mozgalmat. Így az egyháznak ezt a korai szakaszát az aranykorra emlékeztető rajongó hívek sokaságával veszi körbe. Fontos tehát a szöveggel ellentétben leszögezni, hogy az egyház működését kezdettől fogva viták kísérték.

A 13b. vers sokkal jobban mutatja be, hogy a csodák ellenére sokan visszahúzódtak az apostoloktól. A következő szakaszban ismét egy tipizálással találkozhatunk: Péter árnyéka Jézus ruhájának érintésével ér fel, vagyis azt akarja mondani Lukács, hogy Jézus mágikus csodatévő erejét Péter kapta. Fel kell hívni a figyelmet, hogy ezt a csodatévő erőt – mint abszolút bizonyítékot – Lukács mégsem akarja korlátok nélkül kihasználni. Nem így az apokrif-cselekedetekben, amelyekben szinte más sem történik, mint a csodatévő erők harca, amelyek az egész eseményt a mutatványosok szintjére alacsonyítja, így inkább a szórakoztató irodalom részei, és nem valós egyháztörténeti dokumentumok.

Az elbeszélésben a tömeges gyógyulás ellenére a feszültség dominál. Az új hit követői, a jeruzsálemi ősegyház hívei erőteljesen provo-

kálják a környezetüket és hamarosan ki is váltják a hatóságok üldözését. Teljesen más a jeruzsálemi ősegyház társadalmi környezete, mint a pogány keresztény egyházak társadalmáé. Itt inkább az dominál, hogy egy megrögzött vallási közegben olyan újtó mozgalom lép fel, amely létevel vádolja a hagyományos zsidóságot, főleg vezetőit, ami nemcsak vallási, hanem politikai feszültséget is provokál.

A pogány környezetben inkább az erkölcsileg magasabb szinten szerveződő csoport vált ki csodálkozással vegyes félelmet, de vallásilag csak ritkán provokálja az őslakosokat. Ilyen volt az efezusiak Artemisz-templomi tüntetése. Az ApCsel tehát a kereszténységnek nemcsak két különböző irányzatát, a petrizmust és a paulinizumust mutatja be, hanem a zsidó és a pogány társadalom reakcióját is az új vallási mozgalomra. A zsidóságon belül ez a vallási megújulási mozgalomtól a vallási szakadásig vezet, a pogányság körében pedig egy új vallási jelenség, amely az újdonság erejével is hódít.

E jelenség minden vallási megújulási mozgalmat, minden új szerzetesrend jelentkezését kíséri. Az egyházon kívüliek hamarabb ismerik fel a vonzó erejét, mint az egyházon belüliek, akik előbb féltékenyek a hatására, és csak hosszabb idő után képesek elfogadni az értékeit. De az is megtörténik, hogy a gyanakvás szakításhoz vezet. A keresztény egyházak osztódásának fájdalmas folyamata ez, amely a nyugati egyházban a reformációval kezdődött és mind a mai napig nem állt le. Az egységre való törekvés megállapodásainak eredményei rendre újabb egyházak leszakadásához vezettek. Azt is látni kell, hogy ahonnan kivonul az egyik egyház, oda bevonul a másik. Egészen addig, amíg a közösség tapasztalja, hogy Jézushoz hasonló dolgokat visz végbe, vagy legalábbis Jézus személyiségének árnyéka lesz. Attól kezdve, hogy Jézus nyomába sem léphet egy igehirdető – vagy nem is akar – már más folyamat kezdődik el. Ezt már nem az Isten iránti rajongás kíséri, hanem a kiábrándultság. Ezt kellene minden lelkeségi mozgalomnak elkerülni.